

Vi förändrar arbetsmarknaden

Slutrapport

Uppgifter om projektet

Namn på projektet	Förstudie 4 - Samverkansnivåer	Startdatum	2022-09-01
Kontaktperson för projektet	Camilla Neudorfer	Slutdatum	2023-04-30
Telefonnummer	0102090272		
E-post	camilla.neudorfer@myh.se		

Syftet med en slutrapportering är att skapa en enhetlig struktur för insamling av information om projektet i sin helhet och ska bidra till lärande. Slutrapporten ska också underlätta spridning av resultat och metoder från Socialfondsprojekt i Sverige. I slutrapporten ombeds ni därför beskriva uppnådda resultat samt redogöra för ett antal centrala delar i projektets genomförande.

Under varje rubrik finns en inledande text om avsnittets innehåll. Det är viktigt att slutrapporten bygger på en diskuterande redogörelse.

Sammanfattning

Sammanfattningen kommer att användas av ESF-rådet i olika sammanhang. Lägg därför stor vikt vid att få en så rättvisande sammanfattning som möjligt

Denna förstudie har tagits fram inom ramen för utlysningen "Förstudier med fokus på lärcentra: 2022/00240". Utlisningens syfte har varit att öka kunskapen om behoven lokalt, regionalt och nationellt, samt kunskapen om förutsättningar och utmaningar, inför framtida satsningar på utveckling av lärcentrum. Därtill har utlysningen syftat till att, genom de projekt som finansierats, bidra till stärkt organisatorisk och/eller strukturell kapacitet inför framtida utlysningar på samma tema. Projektägare för förstudien är Myndigheten för yrkeshögskolan.

Det övergripande syftet med denna förstudie och övriga förstudieprojekt som beviljats medel inom ramen för samma utlysning har varit att främja en långsiktigt hållbar utveckling av lärcentrum, vilket förväntas kunna bidra till ökad tillgång till utbildning och andra tjänster i hela landet. En långsiktig utveckling av lärcentrum väntas ytterst öka tillgängligheten till utbildning och annan verksamhet som lärcentrum kan tillhandahålla (exempelvis vägledning och validering) för alla, oavsett bostadsort, socioekonomi, kön, ålder och eventuella funktionsvariationer.

Detta och övriga förstudieprojekt har utgått ifrån behovet av att främja stärkt kompetensförsörjning och att underlätta möjligheterna till livslångt lärande. Lärcentrums betydelse som ett verktyg för att öka tillgängligheten till utbildning har uttryckts i nationella

styrdokument och i bakgrunden till finansiella satsningar till kommuner och regioner. Sedan 2020 bedrivs ett myndighetsgemensamt arbete med kompetensförsörjningsfrågor och livslångt lärande med fokus på lärcentrum, mellan Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet och i vissa delar Vinnova. Det gemensamma arbetet har bland annat bestått av behovsinventeringen "Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande - Behovsinventering och analys" (Redovisning av uppdrag inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande. dnr MYH 2021/6859).

En central slutsats från dessa förstudier är att förutsättningar för styrning, organisering, samverkan och finansiering av lärcentrum varierar över tid, vilket försvårar utvecklandet av långsiktiga modeller. Detta blir en ytterligare försvårande omständighet för aktörer som vill arbeta och samverka med lärcentrum långsiktigt. Med andra ord blir kortsiktigheten ett hinder för aktörers möjligheter att samarbeta med och använda sig av lärcentrums tjänster, men även för lärcentrums möjligheter att knyta an till och få del av andra aktörers verksamhet.

Kommuner kan i olika grad driva och finansiera icke lagstadgad verksamhet som lärcentrum, vilket ytterst påverkar likvärdigheten i tillgång till utbildning över landet. Statsbidrag möjliggör lärcentrumverksamhet i samverkan. Samverkan bygger samtidigt på frivillighet, en insikt om att aktörer emellan se nytta och värde med att samlokalisera och/eller koordinera resurser för en ökad tillgång och tillgängligheten för medborgare i sitt närområde.

Att sakområdena med anknytning till lärcentrum ägs av och berör en mängd aktörer på olika nivåer försvårar även långsiktiga samverkansstrukturer. Det pågår ett ständigt erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer för att både dela med sig av och få del av goda exempel. Samtidigt saknas en helhetsbild av de olika modeller och varianter som finns för samverkan kring lärcentrum och även av vilka för- respektive nackdelar som dessa olika medför. En gemensam förståelse för olika modeller, förutsättningar och varianter för samverkan saknas, vilket försvårar möjligheten att dra nytta av varandras goda erfarenheter. En effekt av detta är att det heller inte genomförs samlade analyser av framgångsfaktorer avseende samverkan kring lärcentrum.

Sammanfattningsvis saknas en samlad kunskap och helhetsbild, vilket försvårar en utvecklad gemensam dialog om roller och ansvar i fråga om samverkan kring lärcentrum.

Logiken bakom förstudie 4 – Samverkan, bygger på att identifiera fungerande samverkansmodeller, som även aktivt motverkar ojämlikheter, för att i förlängningen kunna vidareutveckla lärcentrum och på det sättet göra utbildning tillgängligt för fler kvinnor och män i olika delar av landet.

Förstudien har riktat sig till aktörer på olika nivåer med koppling till utbildning och kompetensförsörjning. Vidare har målgruppen varit aktörer som kan tänkas ha intresse av att driva eller ingå i framtida utvecklingsprojekt på temat långsiktig utveckling av lärcentrum.

Projektägare för förstudien har varit Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Syftet med förstudieprojektet har mer specifikt varit att utreda förutsättningarna för samverkan kring lärcentrum, i det flernivåstyret som råder i Sverige. Förstudien har förväntats bidra till bättre kunskap om nuläge och hinder i frågan, samt identifiera nycklar för att skapa en god samverkan över nivåerna.

Det övergripande projekt målet har varit att identifiera framgångsfaktorer för effektiva samverkansformer, vilket kan väntas leda till en fördjupad kunskap om förutsättningar för och behov av utveckling av samverkansstrukturer mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå. En central del i förstudien har varit mobilisering av aktörer. Förstudien har kopplat till detta arbetat för att säkerställa att en mångfald av intressen och behov tillvaratas. I detta har även funnits ett framåtsyftande fokus, i fråga om att förankra förstudiens centrala frågor hos relevanta aktörer inför potentiella framtida utvecklingsprojekt och andra satsningar på förstudiens tema.

Förstudiens genomförande har bestått av ett antal aktiviteter, både förstudiespecifika och

gemensamma med de fyra övriga förstudieprojekten som beviljats medel inom ramen för utlysningen. Genomförandet av samtliga förstudier har bedrivits som en del i den myndighetssamverkan som sker inom kompetensförsörjningsområdet. Arbetet har genomförts huvudsakligen av de myndigheter som varit projektägare, Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan, med stöd av en övergripande arbetsgrupp där även Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet och Tillväxtverket har ingått. Inriktningen på arbetet har varit att få fördjupad kunskap och ge en samlad bild av insatser och företeelser som ger incitament till och skapar förutsättningar för en långsiktig utveckling av lärcentrum.

Den gemensamma organiseringen har varit viktig, dels mot bakgrund av förstudiernas ömsesidiga beroende av varandra, dels då projektgenomförandet har varit framåtsyftande med potentiella framtida utvecklingsprojekt i sikte. Förstudierna har bland annat genomfört en inledande intressentanalys, studiebesök och vissa dialogmöten gemensamt. I förstudiernas senare skede har även ett gemensamt förankringsseminarium arrangerats.

Aktiviteterna i förstudie Samverkan har till stor del byggt på dialog, kontaktytor och forum för diskussion. Förstudieprojektet har avsett bygga en gemensam kunskapsgrund och lägga grunden för ett gemensamt engagemang berörda aktörer emellan, för att fortsatt utveckla och samverka kring lärcentrum. Referensgruppsmöten har hållits gemensamt med förstudie Styrning.

Utöver de mer processinriktade metoderna såsom workshops och dialogmöten har förstudien även innefattat en litteraturöversikt. Arbetet med litteraturöversikten har innefattat att i ett första steg identifiera och i ett andra steg summera de viktigaste iakttagelserna från tidigare studier på temat flernivåstyrelse och samverkan kring lärcentrum eller annan angränsande verksamhet. Studier har valts ut av Myndigheten för yrkeshögskolan i dialog med arbetsgruppen och det upphandlade processtödet. Även förstudieprojektets referensgrupp gavs möjlighet att inkomma med förslag på relevant underlag.

Förstudie Samverkan har löpande under processens gång utvecklat och förfinat dess iakttagelser och preliminära slutsatser, utifrån vad aktiviteterna pekat mot.

Litteraturöversikten har sammanfattningsvis visat på vikten av att koppla ihop lärcentrum med andra delar av kompetensförsörjningsområdet och infrastrukturen för ett livslångt lärande. Dels då det kommer till högre utbildning och lärosätena, dels då det kommer till arbetslivet och det lokala kompetensförsörjningsbehovet.

Över lag i litteraturöversikten lyfts mervärden med samverkan. Regionerna som regionalt utvecklingsansvariga skulle potentiellt kunna vara en sammanhållande aktör i fråga om utveckling av lärcentrum. Här beskrivs även kommunernas ägarskap kontra incitament i fråga om utveckling av lärcentrum, som ett möjligt hinder. Detta knyter även an till komplexiteten i flernivåstyrelse som denna förstudie ytterst bygger på.

Aktiviteterna har utöver litteraturöversikten till stor del handlat om dialoger och att skapa kontaktytor med relevanta aktörer. Särskilt referensgruppsmedlemmarna har ombetts reflektera kring vilka som är de egna viktigaste samverkansaktörerna för att kunna utveckla lärcentrum, samt hur de själva önskar vidareutveckla samverkan med befintliga och nya aktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Resultaten från referensgruppsmöten, förankringsseminariet och andra dialoger har sammanfattningsvis konstaterat följande (där de tre iakttagelserna nedan har formulerats baserat på vad som framkommit i förstudiens inledande dialoger, för att sedan ägna de senare dialogerna till att reflektera kring dessa):

1) Det finns ett behov av en bred studie om hur lärcentrum idag samverkar som kan användas

som ett underlag och inspiration för fortsatt utvecklingsarbete lokalt, regionalt och nationellt. Förstudiens möten och dialoger har uttryckt ett behov av ett kunskapsunderlag för att lyfta fram goda exempel och för att definiera begrepp som kan klargöra vad ett lärcentrum är för något, som grund och utgångspunkt för samverkan och gemensamt lärande kring samverkan.

Samtidigt har vikten av att tydliggöra hur en eventuell studie ska användas noterats, inte minst mot bakgrund av den snabbt föränderliga omvärlden som påverkar behovet av och förutsättningarna för lärcentrumverksamhet. Minst lika viktigt är det med konkreta insatser, mot bakgrund av att det redan finns ett antal exempel på väl fungerande lärcentrumverksamhet runt om i landet att inspireras av (se även punkt 2 nedan).

2) Det finns ett behov av att stötta utvecklingen av lärcentrum där aktörer i samverkan skapar en samsyn om utmaningar och mål.

Förstudiens referensgruppsdeltagare och andra kontakter under genomförandet har lyft ett behov av att stötta konkreta insatser där olika aktörer får möjlighet att bygga samverkan kring utveckling av lärcentrum. Här ligger perspektivet till grund att göra är den bästa utgångspunkten för att lära. Utifrån ett regionalt perspektiv har uttryckts att det finns ett behov av en överblick och gemensam kunskapsbas för att kunna arbeta med länsspecifika utmaningar, medan det ur ett kommunalt perspektiv har uttryckts att det behöver finnas incitament för att etablera och utveckla lärcentrumverksamhet. Kopplat till det har vikten av en kunskapshöjning hos beslutsfattare lyfts, särskilt vad gäller behovet av att tydligare koppla lärcentrumverksamhet till kompetensförsörjningsområdet och det lokala arbetslivets kompetensbehov – en koppling som behöver synliggöras för politiken.

3) Regionala aktörer kan vara lämpliga att ta ansvar för ett ökat erfarenhetsutbyte och lärande mellan lärcentrum och andra intressenter (lokalt, regionalt, nationellt).

I förstudiens möten och dialoger har konstaterats att det varierar huruvida regionen (som regionalt utvecklingsansvarig aktör, RUA) har utarbetade kontakter och utbyten med lokala lärcentrum. Uppdraget är heller inte tydligt vad gäller hur regionen som RUA ska verka avseende lärcentrumverksamhet. Förväntningarna på den regionala nivån från lokal nivå i denna fråga är också varierande.

Detta försvårar samverkan och möjligheten för RUA att ta en given roll i sammanhanget. Regionen skulle samtidigt kunna spela en betydande roll avseende samordning, exempelvis genom att skapa forum för erfarenhetsutbyte och verksamhetsutveckling. På denna punkt lyftes även möjligheten för andra regionala aktörer att ta en samordnande roll för lärcentrumverksamhet. Kommunalförbund har angetts som exempel på en typ av aktör som på vissa platser intagit en koordinerande roll.

Förstudiens dialoger har även berört den nationella nivån. Bland annat har konstaterats att nationella myndigheter såsom Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan, kan vara viktiga samverkande aktörer för att skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte och verksamhetsutveckling kring lärcentrum. Här har samtidigt vikten av att vara lyhörd för, samt att ta hänsyn till, lokala och regionala variationer runt om i landet betonats. Över lag har det i förstudiens dialoger konstaterats att det inte finns ett generellt svar på hur lärcentrum ska utvecklas, det ser olika ut i olika delar av landet.

De slutsatser som förstudie Samverkan sammanfattningsvis har mynnat ut, i är följande:

1) Insatser behövs för att lokala och regionala aktörer tillsammans ska få pröva och utveckla nya och befintliga metoder, för att utveckla lärcentrum.

2) Det finns ett behov av ett förnyat samlat kunskapsunderlag som visar på variation avseende lärcentrums verksamhet, förutsättningar och utvecklingsnivå över landet, som kan användas för påverkan av nyckelaktörer för att driva fortsatt utveckling. Detta både på lokal och regional nivå (gentemot politiken) och kanske i synnerhet på nationell nivå eftersom många frågor handlar om

styrning och grundläggande förutsättningar. Ur det kan lärandeexempel om samverkan identifieras, som grund för gemensamt erfarenhetsutbyte.

3) Regionala aktörer kan vara lämpliga att ta ansvar för ett ökat erfarenhetsutbyte och lärande mellan lärcentrum och andra intressenter (lokalt, regionalt, nationellt), möjligen med betoning på möjligheter att sprida kunskap om utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser/analyser. Här kan tilläggas att regionala aktörer även kan vara andra än RUA (exempelvis kommunalförbund).

Det samlade medskicket från förstudien Samverkan, med fokus på förslag om möjliga utvecklingsprojekt - blir således:

Insatser för att lokala och regionala aktörer kan pröva och utveckla nya och befintliga metoder för samverkan kan leda till generell utveckling. Samtidigt finns det behov av en bredare översyn och analys av samverkansmodeller. Regionala aktörer tillsammans med nationella skulle kunna ansvara för att samla insikter, verktyg och lärande exempel till ett uppdaterat kunskapsunderlag och stötta spridning och erfarenhetsutbyte i frågan.

Projektidé och förväntade resultat

Redogör för projektets syfte och övergripande projektmål, delmål och avsedda förväntade resultat. Har syfte, mål och målgrupp förändrats under projektiden? Varför i sådana fall? Hur många kvinnor och män har deltagit i projektet?

Förstudie Samverkan riktar sig till aktörer på olika nivåer (nationellt, regionalt och lokalt) som har uppdrag med koppling till utbildning och kompetensförsörjning. Det rör sig om exempelvis myndigheter, regioner och kommuner, men även intresseorganisationer och utbildningsanordnare. Därutöver är målgruppen aktörer som kan tänkas ha intresse av att driva eller ingå i framtida projekt, potentiellt inom ESF+, på temat långsiktig utveckling av lärcentrum. Projektägare för denna förstudie är Myndigheten för yrkeshögskolan.

Förstudien har tagits fram inom ramen för utlysningen "Förstudier med fokus på lärcentra: 2022/00240". Utlysningen anger att förstudier som beviljas medel för projekt ska bidra till att öka kunskapen om behoven lokalt, regionalt och nationellt, samt kunskapen om förutsättningar och utmaningar, inför framtida satsningar på utveckling av lärcentrum. Därtill ska förstudier inom utlysningen bidra till stärkt organisatorisk och/eller strukturell kapacitet inför framtida utlysningar avseende utveckling av lärcentrum, eller närliggande verksamhetsområden.

Det övergripande syftet med denna förstudie och övriga förstudieprojekt som beviljats medel inom ramen för utlysningen har formulerats som att främja en långsiktigt hållbar utveckling av lärcentrum, vilket förväntas kunna bidra till ökad tillgång till utbildning och andra tjänster (exempelvis vägledning och validering), för individer och arbetsgivare i hela landet. En långsiktig utveckling av lärcentrum förväntas även öka tillgänglighet till, och likvärdig tillgång till, utbildning och annan verksamhet som lärcentrum kan tillhandahålla, oavsett bostadsort, socioekonomi, kön, ålder och eventuella funktionsvariationer. Denna utgångspunkt knyter även an till hur förstudieprojektet tar hänsyn till och integrerar de horisontella principerna jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Bakgrunden till denna och övriga förstudieprojekt med fokus på lärcentrum är, som beskrivits i projektansökan, behovet av att främja stärkt kompetensförsörjning och att underlätta möjligheterna till livslångt lärande. Lärcentrums betydelse som ett verktyg för att öka tillgängligheten till utbildning och närliggande tjänster har även uttryckts i nationella styrdokument och i finansiella satsningar till kommuner och regioner (Vårändringsbudgeten för 2015 Prop.2014/:15:99 och budgetpropositionen för 2016 Prop.2015/16:1, Prop. 2017/18:179 En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop, Regeringens skrivelse 2020/21:133 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030, Förordning (2017:1303) om statsbidrag för lärcentrum och Villkorsbeslut 2018 (rskr. 2017/18:04/18:104 och rskr. 2017/18:107)).

Kompetensförsörjning och ett livslångt lärande är frågor med stor komplexitet som spänner över flera politikområden (utbildning, arbetsmarknad, näringsliv, etc.). Sedan 2020 bedrivs ett gemensamt arbete med kompetensförsörjningsfrågor och livslångt lärande mellan Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet och i vissa delar Vinnova.

2022 formaliserades den myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande som tidigare skett på egeninitierad basis. Detta genom att Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet genom instruktionsförändringar eller uppdrag i regleringsbrev fick i uppdrag att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning.

Inom ramen för det samverkansarbetet har utvecklingsprojekt genomförts med fokus på att stödja och utveckla lärcentrum för att bättre tillgodose individers och arbetsgivares behov av utbildning, vägledning och validering i hela landet. Inriktningen på det tidigare arbetet var att inventera och analysera aktörers och intressenters syn på hinder, utmaningar och möjligheter samt vilket stöd nationella myndigheter kan ge för att lärcentrum ska kunna utvecklas. ("Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande - Behovsinventering och analys". Redovisning av uppdrag inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande, dnr MYH 2021/6859). Den behovsinventeringen, som även ligger till grund för dessa förstudier, har bland annat visat på att tillgänglighet till utbildning och andra tjänster som lärcentrum ofta tillhandahåller varierar i olika delar av landet.

En central slutsats från förstudien Samverkan är även att förutsättningar för styrning, organisering, samverkan och finansiering av lärcentrum varierar över tid, vilket försvårar utvecklandet av långsiktiga modeller. Att förutsättningarna varierar betydande över tid gör även att lärcentrums verksamhet behöver förändras i linje med detta – både när det kommer till omfattning och inriktning. Detta blir en ytterligare försvärande omständighet för aktörer som vill arbeta och samverka med lärcentrum långsiktigt. Med andra ord blir kortsiktigheten ett hinder för aktörers möjligheter att samarbeta med och använda sig av lärcentrums tjänster, men även för lärcentrums möjligheter att knyta an till och få del av andra aktörers verksamhet.

Kommuner kan i olika grad driva och finansiera icke-lagstadgad verksamhet som lärcentrum, vilket ytterst påverkar likvärdigheten i tillgång till utbildning över landet. Statsbidrag möjliggör lärcentrumverksamhet i samverkan. Samverkan bygger samtidigt på frivillighet, en insikt om att aktörer emellan se nytta och värde med att samlokalisera och/eller koordinera resurser för en ökad tillgång och tillgängligheten för medborgare i sitt närområde. Inte minst i glesbefolkade områden kan det också ligga i kommunens intresse, för att upprätthålla en god samhällsservice. Att sakområdena med anknytning till lärcentrum ägs av och berör en mängd aktörer på olika nivåer försvårar även att bygga hållbara infrastrukturer och långsiktiga samverkansstrukturer. Som beskrivits i förstudieprojektets ansökan finns idag ett stort antal varianter av samverkansmodeller som har uppstått med grund i lokala behov, förutsättningar och strukturer. Det pågår ett ständigt erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer för att både dela med sig av och få del av goda exempel. Samtidigt saknas en helhetsbild av de olika modeller och varianter som finns för samverkan kring lärcentrum och även av vilka för- respektive nackdelar som dessa olika medför. Denna avsaknad av helhetsbild innebär också ett försvärande av utbyte och möjligheten att ta till sig goda exempel. En gemensam förståelse för olika modeller, förutsättningar och varianter för samverkan saknas, vilket försvårar möjligheten att dra nytta av varandras goda erfarenheter. En effekt av detta är att det heller inte genomförs samlade analyser av framgångsfaktorer avseende samverkan kring lärcentrum.

Sammanfattningsvis saknas en samlad kunskap och helhetsbild, vilket försvårar en utvecklad gemensam dialog om roller och ansvar i fråga om samverkan kring lärcentrum.

Logiken bakom detta specifika förstudieprojekt Samverkan, bygger på att identifiera fungerande samverkansmodeller, som även aktivt motverkar ojämlikheter, för att i förlängningen kunna vidareutveckla lärcentrum och på det sättet göra utbildning tillgängligt för fler kvinnor och män i olika delar av landet. En betoning på jämställdhets- och tillgänglighetsperspektivet ska genomsyra förstudieprojektet.

Syftet med förstudieprojektet mer specifikt är att utreda förutsättningarna för samverkan kring lärcentrum, i det flernivåstyret som råder i Sverige. Förstudien förväntas bidra till bättre kunskap om nuläge och hinder i frågan, samt identifiera nycklar för att skapa en god samverkan över nivåerna. Detta för att i förlängningen stärka möjligheterna till utveckling av lärcentrum ur perspektivet samverkan. Förstudien syftar vidare till att skapa vägledning i fråga om riktning, en kunskapsbas och nätverk, som kan vara värdefulla och nödvändiga för att starta och driva potentiella framtida utvecklingsprojekt.

Det övergripande projekt målet för detta förstudieprojekt är att identifiera framgångsfaktorer för effektiva samverkansformer, vilket kan väntas leda till en fördjupad kunskap om förutsättningar för och behov av utveckling av, samverkansstrukturer mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå. Förstudien ska även öka kunskapen om fungerande samverkansmodeller för att på så sätt underlätta vägval kring detta framåt.

Denna fördjupade kunskap om framgångsrik samverkan kring lärcentrum utifrån flernivåstyret ska med andra ord lägga grunden för fortsatt skapande och utveckling av lärcentrum. Denna förstudie väntas, tillsammans med de övriga fyra, bidra till en bas för en mer långsiktig utveckling av lärcentrum, innefattandes utvecklade strukturer och samverkansmöjligheter olika aktörer emellan, såväl offentliga som privata. Över lag utgör samverkan och koordinering av arbetet de olika förstudieprojekten emellan betydande inslag, vilket väntas bidra till en gemensam kunskapsutveckling som kan nyttjas i kommande utvecklingsarbete.

En central del i förstudiens genomförande är mobilisering av aktörer. Aktörer i myndighetssamverkan har gedigen erfarenhet av samverkan och står även i kontakt med berörda aktörer inom området genom befintliga nätverk. Därigenom finns omfattande gemensam kunskap om sakområdet, men också om de olika aspekter och perspektiv som behöver tas hänsyn till för att säkerställa att förstudien tillvaratar en mångfald av intressen och behov. Förstudien ska även arbeta utifrån ett breddat perspektiv i fråga om samverkanspartners. Detta i syfte att identifiera och förankra de centrala frågor och aspekter som behöver behandlas avseende samverkan kring lärcentrum, för att lägga grunden för inriktningen för framtida utvecklingsprojekt. Att involvera en bredd av aktörer är även ett sätt att säkerställa integrering av de horisontella principerna i förstudien, genom att flertalet röster och perspektiv får komma till tals.

Förstudiens huvudsakliga aktiviteter bygger till stor del på dialog, kontaktytor och forum för diskussion. Förstudieprojektet avser bygga en gemensam kunskapsgrund med hjälp av dialog, i syfte att lägga grunden för ett gemensamt engagemang berörda aktörer emellan för att utveckla lärcentrum. Metoder som tillämpas inom ramen för förstudien är både dokumentstudier och mer processinriktade metoder såsom workshops och dialogmöten.

Förstudieprojektet ska arbeta för att mobilisera ökat intresse för utveckling av samverkan kring lärcentrum och skapa förutsättningar för aktörerna att identifiera och se vägar att angripa utmaningarna tillsammans. På så vis ska även en grogrund för framtida utvecklingsarbete skapas.

Har syfte, mål och målgrupp förändrats under projekttiden? Varför i sådana fall?

Förstudieprojektets syfte samt den målgrupp som är mottagare av förstudien har kvarstått under projektgenomförandets gång. Förstudien har fokuserat på att öka kunskapen om samverkan kring lärcentrum, hur nuläget ser ut samt vilka utmaningar som finns på detta område.

Även det övergripande projektmålet om att identifiera framgångsfaktorer för effektiv samverkan kring lärcentrum har fortsatt varit aktuellt under projektets gång. Däremot har projektet inte djupare belyst framgångsrika inriktningar på samverkan. Förstudieprojektet har i stället fortsatt att bygga kunskap brett genom att fördjupa dialogen om nuläget och möjligheterna framåt i fråga om samverkan kring lärcentrum. Bakgrunden till det är att förstudieprojektet tidigt visat på den stora variation i förutsättningar för lärcentrum som finns mellan olika delar av landet och mellan olika lärcentrums verksamheter. Att det saknas enhetlighet och likvärdighet har försvårat möjligheterna och framför allt relevansen av att peka ut någon eller några särskilt framgångsrika samverkansmodeller. Därtill har utmaningar avseende styrning och avsaknad av vissa grundläggande förutsättningar lyfts, exempelvis kopplat till långsiktig finansiering, (vilket även knyter an till iakttagelserna som gjorts i förstudie Styrning). Förstudien har uppfattat att det finns ett behov av deltagande från nationella myndigheter, parallellt med lokala och regionala aktörer, i fortsatta utvecklingsarbeten. Förstudien har också lagt större fokus än initialt förväntat, på att diskutera och fördjupa sig i frågan om den regionala nivåns betydelse i fråga om lärcentrumverksamhet. Även i detta sammanhang gäller enligt ovan, att det finns en stor variation när det kommer till regionala aktörers roll. I förstudiens inledande dialoger framgick att frågan om regionala aktörers roll i samverkan gav upphov till diskussion och rymde en rad olika förväntansbilder och därmed förutsättningar, förutom de varierande grundförutsättningar som nämnts ovan. Nedan beskrivs mer utförligt vad som framkommit med relevans för denna förstudie i möten, dialoger och övrigt arbete.

Projektets resultat, mål och indikatorer

Beskriv projektets faktiska resultat i förhållande till den ursprungliga planeringen. Redogör kvantitativt och kvalitativt för t. ex. nya kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer och arbetssätt. Hur har projektverksamheten arbetat för att säkerställa deltagande på lika villkor för kvinnor och män?

Resultat från litteraturoversikten:

En del av förstudieprojektet har bestått av framtagandet av en översiktlig litteraturstudie på temat lärcentrum och samverkan (se bilaga). Studier har valts ut av Myndigheten för yrkeshögskolan med stöd av arbetsgruppen, i dialog med det upphandlade processtödet. Även förstudieprojektets referensgrupp har getts möjlighet att inkomma med förslag på relevant underlag.

Litteraturoversikten ingick i planeringen för förstudien sedan start, dess relevans och behov av litteraturoversikten förstärktes dock efter de första, inledande dialogerna inom ramen för förstudien. I dessa dialoger framkom tydligt ett behov av att samla det befintliga kunskapsläget för en gemensam utgångspunkt. Respondenter lyfte även fram att det är svårt att hålla sig uppdaterad på all relevant litteratur i sammanhanget. Litteraturoversynen gav en god utgångspunkt för samtalen i referensgruppen, men kan även framöver vara ett stöd i det övergripande arbetet kring lärcentrum och eventuella kommande utvecklingsprojekt. Litteraturstudien har utgått från studier och rapporter om lärcentrum i en svensk kontext som publicerats under de senaste cirka 25 åren, med majoriteten av rapporter framtagna under de senaste fem åren.

Ingen av studierna fokuserar enbart på samverkan kring lärcentrum. Litteraturoversikten har i stället utgått ifrån teman och nyckelord i dessa studier som ansetts relevanta ur ett samverkansperspektiv såsom flernivåsamverkan, finansiering och diskussioner kring statsbidrag, och ansvarsfördelning i genomgången av studierna.

Några av de mest centrala iakttagelserna inför detta förstudieprojekt, som lyftes i ansökan och utgjort en av utgångspunkterna till förstudieprojektets inriktning, återfinns i rapporten "Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Behovsinventering och analys", MYH dnr 2021/6859. Där uttrycks bland annat att flernivåsamverkan medför en mer effektiv

resursanvändning och att samverka emellan lärcentrum har potential att skapa ett bredare samlat utbildningsutbud och även ett mer skräddarsytt utbildningsutbud, inte minst ur näringslivets perspektiv. I övrigt lyfts behovet av ökad kunskap om lärcentrum på alla nivåer, samt om olika möjligheter för flernivåsamverkan.

I litteraturöversikten blir det tydligt att flera av rapporterna kopplar frågan om styrning, finansiering och samverkan kring lärcentrum till ett större kompetensförsörjningsperspektiv, inte minst när det kommer till lärcentrum som en del i att motverka matchningsproblematiken på dagens arbetsmarknad. Vad gäller högre utbildning lyfts även behovet av att både kommuner och lärosäten arbetar för en bättre organiserad samverkan för en hållbar tillgång till utbildning för fler individer och platser.

Sammanfattningsvis har litteraturöversikten visat på ett fortsatt behov av ökad kunskap om lärcentrum på alla nivåer och ur flera aspekter. I övrigt har översikten visat på vikten av att koppla ihop lärcentrum med andra delar av kompetensförsörjningsområdet och infrastrukturen för ett livslångt lärande. Dels då det kommer till högre utbildning och lärosätena, dels då det kommer till det lokala kompetensförsörjningsbehovet och arbetsgivar sidan.

Över lag i litteraturöversikten lyfts mervärden med samverkan, både lärcentrum emellan och mellan aktörer på olika nivåer. Regionerna som regionalt utvecklingsansvariga beskrivs potentiellt kunna vara en sammanhållande aktör i fråga om utveckling av lärcentrum. Här beskrivs även kommunernas ägarskap kontra incitament i fråga om utveckling av lärcentrum som ett möjligt hinder. Paralleller kan dras till den kommunala frivilligheten att driva och samverka kring lärcentrum, samt till komplexiteten i flernivåstyrelse som denna förstudie ytterst bygger på.

Resultat från möten och dialoger:

Som nämnts inledningsvis har aktiviteterna i detta förstudieprojekt till stor del handlat om dialog och kontaktytor, för att lyssna in olika aktörers syn på samverkan kring lärcentrum. Detta har även varit ett sätt för förstudieprojektet att löpande förankra förstudiens iakttagelser och slutsatser hos de berörda aktörerna, för att skapa engagemang och rigga för potentiella framtida utvecklingsprojekt på liknande teman. De tre referensgruppsmöten som hållits gemensamt med förstudien om styrning har varit en viktig del i det och likaså det förstudiegemensamma förankringsseminariet.

Innehållet i förstudieprojektets möten och dialoger har utvecklats löpande under processens gång, med grund i vad som framkommit längs vägen. Den processen startade med att referensgruppen ombads tänka till kring hur lärcentrum styrs och organiseras i den egna kommunen/regionen, vilka ekonomiska incitament eller styrmedel som kan bidra till utveckling av lärcentrum och vad som behövs för en förbättrad långsiktighet.

Referensgruppens deltagare fick även tidigt i processen reflektera kring vilka som är de egna viktigaste samverkansaktörerna för att kunna utveckla lärcentrum, samt hur de själva önskar vidareutveckla samverkan med befintliga och nya aktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Diskussionerna som följde berörde en mängd relevanta aspekter på dessa frågeställningar på både lokal, regional och nationell nivå.

Följande är några av de viktigaste inspelen:

Lokal nivå

- Det finns ett naturligt och viktigt samarbete inom lärcentrum, mellan utbildningsanordnare och personal kopplat till vuxenutbildning, högre utbildning och YH-utbildningar.
- Det framhålls som mycket viktigt att etablera, bibehålla eller vidareutveckla arbetslivskontakterna, med företag och branscher. Här är bland annat kontakterna med kommunens näringslivsförvaltning (eller liknande) viktiga samarbetspartners eftersom de har bra kontaktytor mot företagen. Dessa kontakter är viktiga för att säkerställa ett utbildningsutbud som

svarar mot arbetslivets behov i sitt innehåll och genomförande

- Utmaningen i arbetslivskontaktarna, för att få det samarbetet att fungera bra, handlar om att man har en samsyn om behoven av kompetens i branschen och att utbildningarna kan utformas så att de möter de behoven (utbud och efterfrågan).
- Inom flera bristyrkesyrkesutbildningar som kan genomföras genom ett lärcentrum finns det behov av att öka söktrycket och intresset för sådana utbildningar, vilket kan öppna för samverkan om hur man jobbar för att förstärka yrkesutbildningars attraktion och nå nya målgrupper.
- Att det kan vara svårt att definiera vad ett lärcentrum är uppges kunna vara en hindrande faktor för samverkan med nya aktörer, då det är viktigt att kunna kommunicera vad man kan förvänta sig från undervisning och stöd från ett lärcenter.
- Utmaningen har också att göra med hur man kan göra sig känd, marknadsföra sig, som ett lärcentrum som kan innebära ny samverkan med utbildningsanordnare (till exempel utbildningar inom högskola och YH) men också branscher eller arbetsgivare.
- Det kan också finnas ett behov av att beslutsfattare och politiker får en högre kännedom om och förståelse för möjligheterna med ett lärcentrum, som kan skapa förutsättningar för en utvecklad samverkan och verksamhet.

Regional nivå

- I några län tycks det finnas ett relativt utvecklat utbyte mellan lärcentrum i regionen. Utbytet eller samarbetet tycks samtidigt främst vara kopplat till statsbidrag, gemensamma resurser och övrigt erfarenhetsutbyte. I dessa samarbeten nyttjas resurser på ett effektivt sätt, vilket i vissa fall möjliggör att över huvud taget ha tillgång till dessa resurser.
- Det varierar om regionen (som regionalt utvecklingsansvarig aktör, RUA) har utarbetade kontakter och utbyten med lokala lärcentrum. Ett par exempel på där sådana relationer finns är Region Västmanland och Region Jämtland Härjedalen. Regionens insatser varierar i val av metod med syftar generellt till att utveckla och stödja lärcentrum.
- Regionen (som regionalt utvecklingsansvarig aktör) skulle kunna spela en samverkande roll avseende att skapa forum för erfarenhetsutbyte och verksamhetsutveckling. Men även andra regionala aktörer kan spela och spelar redan idag, denna roll i vissa regioner.

Nationell nivå

- När det kommer till samverkan och utbyten mellan lokal, regional och nationell nivå lyfts nätverket för kommunala lärcentra, Nitus, fram som en viktig aktör. Detta för att undvika att uppfinna hjulet på nytt.
- Nationella myndigheter som Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan kan samtidigt vara viktiga samverkande aktörer för att skapa forum för erfarenhetsutbyte och verksamhetsutveckling. I detta sammanhang framhålls dock att det är viktigt att vara lyhörd för och acceptera variationer i arbetet med lärcentrum runt om i landet.
- Myndigheterna och regionerna (regionalt utvecklingsansvarig aktör) kan bidra med data och uppgifter som kan vara till nytta för planering och utveckling av lärcentrum. Det kan handla

om prognoser och analyser av kompetensförsörjningsbehov som inte minst kan vara viktiga för YH-utbildning.

Mot bakgrund av dessa och övriga inspel som förstudien ditintills samlat in, summerades de behov som identifierats till tre övergripande påståenden, som blev utgångspunkt för diskussionerna i förstudieprojektets avslutande samtal:

- 1) Det finns ett behov av en bred studie om hur lärcentra idag samverkar som kan användas som ett underlag och inspiration för fortsatt utvecklingsarbete lokalt, regionalt och nationellt
- 2) Det finns ett behov av att stötta utvecklingen av lärcentra där aktörer i samverkan skapar en samsyn om utmaningar och mål
- 3) Regionala aktörer kan vara lämpliga att ta ansvar för ett ökat erfarenhetsutbyte och lärande mellan lärcentra och andra intressenter (lokalt, regionalt, nationellt)

Förstudieprojektets avslutande gruppdiskussioner, där respondenterna ombads ta ställning till ovan tre påståenden, uttryckte över lag vikten av lärcentrum som ett verktyg i en infrastruktur för livslångt lärande och återigen behovet av finansiering och nationella aktörers engagemang för att möjliggöra utveckling av lärcentrum. Det betonades även att det inte finns ett generellt svar på hur lärcentrum ska utvecklas, det ser helt enkelt olika ut i olika delar av landet. Här blir det alltså viktigt att vara lyhörd inför lokala och regionala förutsättningar och befintliga strukturer i olika delar av landet.

Vad gäller det första påståendet – om behovet av en bred studie – bekräftades från flera deltagare att det finns ett sådant behov, i synnerhet som ett sätt att lyfta goda exempel, men även som ett sätt att definiera begrepp för att enklare kunna beskriva vad ett lärcentrum är för något. Samtidigt poängterades även behovet av att fundera kring hur en eventuell studie ska användas. Den snabbt föränderliga omvärlden och pågående samhällstrender som påverkar behovet av och förutsättningarna för lärcentrumverksamhet riskerar göra att en studie enbart blir en överblicksbild, som endast kan utgöra ett underlag i planering och utveckling under en begränsad tid framåt. Därtill uttrycktes att kunskapsunderlag visserligen är viktigt, men att det är ännu viktigare med konkreta insatser. Samt att det redan finns många goda exempel på lärcentrumverksamhet, exempel som kan samlas upp och inspirera till konkreta insatser.

Diskussionen kring det andra påståendet – om behovet av att stötta utvecklingen av lärcentrum där aktörer i samverkan skapar en samsyn om utmaningar och mål – berörde olika aspekter av samverkan samt olika aktörers perspektiv på frågan. Det nämndes att det utifrån ett regionalt perspektiv finns behov av en överblick och gemensam kunskap för att kunna arbeta med länsspecifika utmaningar, exempelvis avseende begränsad tillgänglighet till lärcentrum i vissa län. Medan det utifrån ett kommunalt perspektiv ofta blir mer av en ekonomisk fråga – om det överhuvudtaget finns incitament att etablera ett lärcentrum.

Ur ett kommunalt perspektiv uttrycktes kopplat till det vikten av en kunskapshöjning och ökad förståelse hos politiken, inte minst kopplat till behovet av att starta, upprätthålla och fortsatt utveckla utbildningar som matchar det lokala arbetslivets kompetensbehov. Med andra ord behöver lärcentrumverksamhet tydligare kopplas ihop med kompetensförsörjningsområdet, en koppling som behöver synliggöras särskilt för politiken.

Vad gäller det tredje påståendet om regionala aktörers lämplighet att ta ansvar för ett ökat erfarenhetsutbyte och lärande mellan lärcentra och andra intressenter (lokalt, regionalt, nationellt) – uttrycktes inget tydligt medhåll i att det är en regional fråga. Samtidigt uttrycktes att frågan om livslångt lärande inte heller enbart är kommunal.

Över lag hade referensgrupps- och seminariedeltagarna svårast att uttala sig på den här punkten av de påståenden som prövades, vilket kan ha sin orsak i flera områden. I förankringsseminariet och även tidigare samtal och referensgruppssamtal framgår att regionalt utvecklingsansvarigas (RUA) roll inte är tydlig inom området utifrån uppdraget som getts dem. Det ser väldigt olika ut över landet i fråga om förutsättningar. Behov och prioriteringen av arbetet med frågan är därefter även varierande, utifrån den analys respektive RUA gjort. Förväntningarna på den regionala nivån från lokal nivå i denna fråga är också varierande. Medan vissa ser att RUA har en viktig roll och gärna skulle se mer aktivitet i frågan från denna aktör, har andra organiserat sig på annat vis och ser inte lika stor betydelse i den regionala nivån. Detta försvårar samverkan och möjligheten för RUA att ta en given roll i sammanhanget.

Det framkom också att det är viktigt att ha med sig att det även finns andra regionala aktörer som kan vara relevanta i sammanhanget och som kan möta de förväntningar som vissa aktörer på lokal nivå gett uttryck för. Kommunalförbund är en typ av aktör som på vissa platser intagit en koordinerande roll.

Förstudiens avslutande möten och dialoger kretsade kring samtalet om den finansiella styrningen och den nationella nivån. Bland annat uttrycktes att om lärcentra pekas ut som en central del av en nationell struktur för livslångt lärande måste det bekräftas med en signal från politiskt håll, som även handlar om att tillfoga finansiering för att möjliggöra långsiktighet. Vidare kom diskussionerna till stor del att handla om avsaknaden av ett samlat uppdrag för lärcentra, samt att statsbidraget inte definierar ett sådant tillräckligt tydligt, vilket gör det svårt att veta vad det är som ska samverkas kring, samt svårt att arbeta för en likvärdig utveckling av lärcentra kommuner emellan.

Generellt konstaterades i förstudieprojektets avslutande dialoger att vinsterna med samverkan helt enkelt kan vara väldigt olika aktörer emellan, varför det finns behov av att tydliggöra vinsterna med samverkan för respektive aktör. Här gjordes även kopplingar till behovet av en bred studie; en god kunskapsgrund är en förutsättning för att kunna driva utveckling.

Förstudiens slutsatser och medskick:

De slutsatser som förstudien om samverkan landat i är en utveckling av de tre påståenden som prövades i förstudieprojektets avslutande dialoger (se ovan), avseende behovet av en bredare studie, behovet av att stötta utvecklingen av att aktörer i samverkan skapar samsyn om utmaningar och mål, samt möjligheten för regionala aktörer att ansvara för ökat erfarenhetsutbyte mellan lärcentra och andra aktörer.

Dessa tre påståenden, som alla siktar mot utveckling av samverkan kring lärcentrum, riktar sig till olika nivåer och därmed även olika aktörer. I projektets slutskede utvecklades och förfinades dessa påståenden ytterligare mot bakgrund av vad som framkommit under de sista dialogerna. Det mynnade ut i följande tre slutsatser, som var och en är en utveckling och mer framåtsyftande version av det ovan nämnda påståendet:

- 1) Insatser behövs för att lokala och regionala aktörer tillsammans ska få pröva och utveckla nya och befintliga metoder, för att utveckla lärcentrum.
- 2) Det finns ett behov av ett förnyat samlat kunskapsunderlag som visar på variation avseende lärcentrums verksamhet, förutsättningar och utvecklingsnivå över landet, som kan användas för påverkan av nyckelaktörer för att driva fortsatt utveckling. Både på lokal och regional nivå (gentemot politiken) och kanske i synnerhet på nationell nivå eftersom många frågor handlar om styrning och grundläggande förutsättningar. Ur det kan lärandeexempel om samverkan identifieras, som grund för gemensamt erfarenhetsutbyte.
- 3) Regionala aktörer kan vara lämpliga att ta ansvar för ett ökat erfarenhetsutbyte och lärande mellan lärcentrum och andra intressenter (lokalt, regionalt, nationellt), möjligen med betoning på möjligheter att sprida kunskap om utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser/analyser. Här kan tilläggas att regionala aktörer även kan vara andra än RUA (exempelvis kommunalförbund).

Det samlade medskicket från denna förstudie med fokus på förslag om möjliga utvecklingsprojekt blir således:

Insatser för att lokala och regionala aktörer kan pröva och utveckla nya och befintliga metoder för samverkan kan leda till generell utveckling. Samtidigt finns det behov av en bredare översyn och analys av samverkansmodeller. Regionala aktörer tillsammans med nationella skulle kunna ansvara för att samla insikter, verktyg och lärande exempel till ett uppdaterat kunskapsunderlag och stötta spridning och erfarenhetsutbyte i frågan. Lärande exempel och ökad kunskap inom detta område skulle kunna bidra till mer utvecklade och innovativa lärcentrum över hela landet som stärker arbetslivets långsiktiga kompetensförsörjning och individers livslånga lärande.

Hur har projektverksamheten arbetat för att säkerställa deltagande på lika villkor för kvinnor och män?

Resultat från problem- och behovsanalys innefattandes analys utifrån horisontella principer: Förstudieprojektet har i uppstartsfasen tillsammans med de fyra övriga förstudierna genomfört en workshop på temat integrering av de horisontella principerna. Där skapades en förändringslogik, omfattandes nuläge, insats och börnläge för förstudieprojekten, i syfte att förtydliga hur projektet avsåg integrera jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering i projektets arbete från nuläge till identifierat börnläge.

Under workshopen berördes bland annat behovet av att tillgängliggöra utbildning, inte minst för kvinnor och män som av olika skäl inte kan eller inte vill resa långt. Kopplat till det lyftes en idag bristande likvärdighet mellan olika delar av Sverige. I workshopen identifierades även en tanke om att placera lärcentra i utsatta områden där behoven kan väntas vara särskilt stora. Därtill konstaterades en kunskapslucka i allmänhet gällande vilka det är som idag studerar på lärcentrum avseende faktorer som exempelvis kön och ålder.

I beskrivningen av "insats", det vill säga vad projektet avser genomföra och på vilket sätt, lyftes på workshopen det breddade aktörsperspektivet, dialogen med referensgrupperna och förstudieprojektens gemensamma förankringsseminarium som olika sätt att säkerställa integreringen av de horisontella principerna i det löpande projektgenomförandet. Genom att rigga för kontakt med ett antal olika aktörer och funktioner som representerar olika delar av landet samt olika lärcentrum och andra angränsande verksamheter, har förstudieprojekten tidigt planerat för hur de ska få del av flertalet olika perspektiv.

Även i det önskeläge, här kallat börnläge, som behandlades på workshopen har "öka tillgången till utbildning" och "nytta för individerna" stått i fokus.

Projektet har sedan under genomförandets gång, nått både funktioner som arbetar mer strategiskt med utveckling och funktioner som arbetar mer operativt, exempelvis i lärcentrumverksamhet. Särskilt de senare har lyft vikten av att se till potentiella studerande och påmint om att verksamheten ytterst är till för dessa. Likaså i vissa glesare delar av landet har representanter påmint om att de stora geografiska avstånden gör att möjligheten att genomföra sina studier på ett lärcentrum i närområdet kan vara avgörande för en individs val att fortsätta studera eller ej.

Tillgång till lärcentrum har också betydelse ur andra tillgänglighetsperspektiv, där individer med ohälsa eller funktionsvariationer potentiellt kan gynnas av närheten till en fysisk plats. Här kan studenter få samlat stöd både kopplat till att klara studierna och i användandet av exempelvis digitala verktyg, vilket framkommit i dialogerna med referensgrupperna. Att på ett lärcentrum kunna träffa andra studerande i liknande situation kan även innebära en viktig social mötesplats, vilket i sin tur kan bidra till att underlätta genomförandet av studierna.

Arbetsätt

Beskriv projektets huvudsakliga arbetsätt och kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad var det som gjorde skillnad, vad ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

De fem förstudieprojekten som beviljats medel inom ramen för denna utlysning hade en gemensam organisering av arbetet som utgångspunkt för att säkerställa helheten. Detta har inneburit att förstudierna till stor del haft gemensamma arbetssätt, vilket både har effektiviserat arbetet och skapat förutsättningar för kunskapsöverföring och samsyn. Det har varit viktigt med tanke på de olika förstudiernas ömsesidiga beroende av varandra. Projektgenomförandet har även varit ett framåtsyftande sådant, med möjliga fortsatta utvecklingsprojekt- och satsningar i sikte, varför det varit viktigt för förstudieprojekten att inte arbeta i stuprör. Genomförandet av samtliga förstudier har bedrivits som en del i den myndighetssamverkan som sker inom kompetensförsörjningsområdet. Arbetet har genomförts huvudsakligen av de myndigheter som varit projektägare med stöd av en övergripande arbetsgrupp där även Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet och Tillväxtverket har ingått förutom Skolverket och MYH. Inriktningen på arbetet har varit att få fördjupad kunskap och ge en samlad bild av insatser och företeelser som ger incitament till och skapar förutsättningar för en långsiktig utveckling av lärcentrum.

Projektmöten:

Ett sätt att säkerställa ett helhetsperspektiv har varit gemensamma projektmöten som ägt rum veckovis, där både de enskilda förstudieprojekten och helhetens framdrift behandlats. Ett annat av förstudieprojekten gemensamma grepp har varit planering av sammansättning av deltagare i referensgrupperna och planering och genomförande av de referensgruppsmöten som ägt rum. Detta har resulterat i att förstudie Kartläggning och förstudie Tillgänglighet respektive förstudie Styrning och förstudie Samverkan haft gemensamma referensgruppsmöten och fördjupade samtal med referenspersoner och andra aktörer som inte ingått i referensgrupper. Projektledaren för förstudie Projektsamordning har deltagit på samtliga förstudiers referensgruppsmöten för att skapa ytterligare en brygga mellan alla förstudierna. Därtill har även ett digitalt förankringsseminarium, gemensamt för alla fem förstudieprojekt, arrangerats. Det faktum att förstudie 5 har haft en samordnande och sammanhållande funktion har bidragit till diskussioner och reflektioner med fokus på den gemensamma ambitionen om utveckling av lärcentrum som samtliga av förstudieprojekten strävat mot. I slutskedet av projektgenomförandet har en gemensam workshop anordnats ledd av projektledaren för Projektsamordning för att samla slutsatser som förstudierna kommit fram till.

Intressentanalys:

Den övergripande arbetsgruppen för förstudierna bjöds in till två gemensamma workshops, båda i september 2022, för att utifrån en tidigare framtagen kartläggning av intressenter (Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande - Behovsinventering och analys". Redovisning av uppdrag inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande, dnr 2022:212) identifiera intressenter för alla förstudier, samt fastställa hantering och användning av referensgrupp och dialoger.

Urval av referenspersoner och organisationer:

Den övergripande arbetsgruppen tog fram en preliminär sammanställning av möjliga intressenter. Urvalet av referenspersoner grundade sig i att försöka få med intressenter på olika nivåer, nationellt, regionalt och lokalt, med geografisk spridning och inom olika verksamheter men med koppling till kompetensförsörjningsfrågor. Dessutom var ambitionen att ta med de organisationer som ansökt om medel från Socialfonden i samma utlysning för att ta tillvara initiativ och erfarenheter utifrån deras perspektiv.

De intressenter/organisationer som slutligen kom att ingå i urvalet för de olika förstudierna var följande:

Förstudie Kartläggning och förstudie Tillgänglighet

- Region Gävleborg
- Lapplands kommunalförbund
- Valideringsgruppen inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande
- Skellefteå Kommun
- Luleå tekniska universitet
- Region Kronoberg
- Utbildningsanordnare YH
- Westum*
- Akademi Norr*
- Campus Nynäshamn (förstudie Kartläggning)
- Interna funktioner hos deltagande myndigheter

Förstudie Styrning och Förstudie Samverkan

- Härnösands kommun
- Ragunda lärcentra
- Region Halland
- Region Jämtland Härjedalen
- Region Västmanland
- Moa lärcentra Botkyrka
- Karlstad kommun, vuxenutbildning
- Hässleholms kommun
- Region Västerbotten och Norrbotten
- Westum*
- Akademi Norr*

Gemensamma dialogmöten

- Högskolan Väst
- Nitus (Nätverket för kommunala lärcentra)
- TCO
- Campus Nyköping

De aktörer med * deltog alltså i både referensgrupp för förstudie Kartläggning och Tillgänglighet samt för referensgrupp för förstudie Styrning och förstudie Samverkan. Nedan finns ytterligare information om referensgrupperna och hur genomförandet gick till.

Studiebesök:

För att få en gemensam bild av hur ett lärcentrum som samlar alla verksamheter under ett tak fungerar, genomfördes ett studiebesök på Campus Nyköping i början av projektperioden. Vi introducerade vårt arbete och beskrev hur förstudierna skulle mynna ut i förslag till utvecklingsprojekt. I introduktionen lyfte vi också den rapport som skrevs inom myndighetssamverkan.

Förstudierna fick en beskrivning av Campus Nyköpings organisation, ekonomi och en genomgång av de olika verksamheterna. Dessutom var en representant för Region Sörmland med som kunde berätta om regionens samordnande arbete.

På Campus Nyköping bedrivs bland annat det kommunala aktivitetsansvaret för unga, svenska för invandrare, gymnasial vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning i egen regi och platsförlagd universitets- och högskoleutbildning. Möjlighet finns också att skriva tentamen samt högskoleprovet.

Förstudierna hade också under dagen två parallella möten med företrädare för Campus Nyköping där vi fick värdefull input till vilka vägar de såg att förstudierna kunde ta. Förstudie Kartläggning och förstudie Tillgänglighet samt förstudie Styrning och förstudie Samverkan arbetade under

studiebesöket tillsammans.

I och med att vi fick träffa företrädare för flera av verksamheterna fick vi en god insyn i helheten och vilka fördelar det finns med ett samlat lärcentrum.

Referensgruppsmöten:

Förstudieprojekten har knutit referensgrupper till sig, för att möjliggöra för relevanta aktörer och intressenter att löpande komma med tankar och inspel på förstudieprojektets iakttagelser.

Förstudieprojekten har fått del av referensgruppernas inspel vid tre olika tillfällen. Deltagande referensgruppsmedlemmar har bland annat varit utvecklare och strateger vid kommuner och regioner, samordnare och andra medarbetare inom lärcentrum och utbildningsanordnare.

Medlemmarna i referensgrupperna har inledningsvis introducerats i det gemensamma uppdraget kopplat till utlysningen, samt i det individuella förstudieprojekt som de bjudits in till att delta för.

Referensgruppen har sedan löpande fått ta del av det berörda förstudieprojektets kunskapsinhämtning och de iakttagelser som gjorts som ett resultat av den nyvunna kunskapen.

Förstudieprojekten har, i synnerhet på det andra och tredje referensgruppsmötet, även prövat dessa iakttagelser med referensgruppsdeltagarna. Dessa moment har ofta skett i workshopformat och haft stort fokus på dialog. Med avstamp i de diskussioner som förts har förstudieprojekten även alltmer under genomförandets gång prövat möjliga riktningar på kommande utvecklingsprojekt med sina respektive referensgrupper.

Gemensamt förankringsseminarium:

I senare delen av genomförandefasen, har ett gemensamt förankringsseminarium anordnats av förstudieprojekten. Syftet med seminariet var att ha en dialog kring iakttagelser och erfarenheter från arbetet med förstudierna och ta del av inspel från deltagarna om och hur resultaten från förstudierna kan komma till nytta i framtida utvecklingsarbete. Inbjudan till seminariet skickades ut till personer som på olika sätt medverkat i arbete med utveckling av lärcentra. De som deltog arbetar på olika nivåer, nationellt, regionalt och lokalt, med kompetensförsörjningsfrågor där tillgång till utbildning och lärcentra avhandlas. Utöver referensgrupperna deltog representanter från den styrgrupp som etablerats för myndighetssamverkan och utvalda personer från de myndigheter som ingår i den övergripande arbetsgruppen för arbetet med förstudierna samt intresseorganisationer, utbildningsanordnare, kommunala företrädare och verksamma på lärcentra.

Förankringsseminariet genomfördes digitalt via Teams, samt från Skolverkets studio, där en externt upphandlad resurs (inom ramen för det processtödsuppdrag som upphandlats av Myndigheten för yrkeshögskolan till förstudieprojekten Tillgänglighet och Samverkan) modererade seminariet. Totalt deltog ett 40-tal personer. Projektägarna för de olika förstudierna inledde seminariet och de poängterade vikten av att skapa en väl fungerande kompetensförsörjning och att stärka individens möjligheter till livslångt lärande. Lärcentra lyftes i det sammanhanget fram som ett betydelsefullt verktyg. Under seminariet delades seminariedeltagarna in i olika grupper slumpvis, där var och ett av förstudieprojekten redogjorde för det egna förstudieprojektets syfte och de slutsatser som kunnat dras hitintills, för att sedan låta seminariedeltagarna kommentera på det. På så sätt fick var och ett av förstudieprojekten del av potentiellt nya inspel från deltagare utanför de egna referensgrupperna. Tanken med detta var återigen ett helhetsperspektiv, genom att deltagare som är mer insatta i andra delar av kompetensförsörjnings- och utbildningsverksamhet än det specifika område som det egna förstudieprojektet berör, får komma med inspel och därmed för förstudieprojektet potentiellt nya insikter. Detta genomfördes som en interaktiv övning, där deltagarna delades in i olika "breakout rooms". Efter de gruppvisa diskussionerna flyttades seminariet tillbaka till studion där samtliga seminariedeltagare fick återkoppling från vad som kommit fram i de olika grupperna från respektive projektledare.

Seminarieriet innehöll även ett ytterligare pass i breakout rooms, där deltagarna återigen slumpades till olika grupper, denna gång med fokus på möjliga utvecklingsprojekt och fortsatta utvecklingsarbeten generellt. I anslutning till detta genomfördes en Menti-övning, där samtliga seminariedeltagare fick möjlighet att inkomma med ett skriftligt, anonymt svar på arbetsgruppens fråga "Vad är det viktigaste för oss att gå vidare med som kan göra skillnad"? Förankringsseminariet avslutades med att ansvariga från de båda projektägarna Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan tackade för engagemanget från deltagarna och uttryckte betydelsen av fortsatt utveckling, framtagande och spridning av kunskap kring lärcentra.

Avslutande projektworkshop:

I projektets slutskede har en förstudiegemensam workshop genomförts på plats i Västerås. Fokus för workshopen var att landa respektive förstudies viktigaste slutsatser och förslag till inriktningar för möjliga utvecklingsprojekt och fortsatta utvecklingsarbeten, dels inom ramen för ESF+, dels inom ramen för myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Workshopen var även ett tillfälle för förstudie Projektsamordning att samla upp samordningen av gemensamma slutsatser och förslag på inriktningar för framtida satsningar, utifrån vad de övriga fyra förstudieprojekten landat i. Workshopens sista pass bestod i en kort dragning för ansvariga hos de båda projektägarna Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan, samt inspel från dessa inför förstudieprojektens slutrapportering och avslutande arbete.

Övriga dialogmöten:

Utöver referensgruppsmöten har även separata dialogmöten skett med vissa deltagare i referensgrupperna samt även med andra intresseorganisationer, lärosäten, campus och regioner. Dessutom har särskilda träffar genomförts med medarbetare hos ansvariga myndigheter.

Litteraturöversikt:

Förstudieprojekt Samverkan har, utöver de förstudiegemensamma aktiviteterna, även innefattat en litteraturöversikt (se ovan och separat bilaga). Arbetet med litteraturöversikten har innefattat att i ett första steg identifiera och i ett andra steg summera de viktigaste iakttagelserna från tidigare studier på temat flernivåstyrt och samverkan kring lärcentrum eller annan angränsande verksamhet.

Studier har valts ut av Myndigheten för yrkeshögskolan i dialog med det upphandlade processtödet. Även förstudieprojektets referensgrupp har getts möjlighet att inkomma med förslag på relevant underlag. Se avsnittet Projektets resultat, mål och indikatorer ovan för en närmare beskrivning av hur litteraturöversikten genomförts, vilka studier den omfattat samt vad den visat på.

Vad var det som gjorde skillnad, vad ledde fram till det önskade resultatet?

En viktig del för förstudieprojektets framdrift var det upphandlade processtödet, som deltagit under större delen av genomförandet. Processtödet har bland annat bidragit i form av att förbereda, moderera och dokumentera under möten och dialoger, samt i framtagandet av litteraturöversikten och i förstudieprojektets skriftliga avrapportering av resultaten. Därtill har processtödet bidragit som ett löpande bollplank i fråga om projektets övergripande mål och riktning.

Även den förstudien Projektsamordning har utgjort ett viktigt inslag kopplat till att se helheten och de mer övergripande, förstudiegemensamma ambitionerna. Inte minst mot bakgrund av att förstudierna varit ömsesidigt beroende av varandra, även om varje förstudie varit avgränsad. Därtill har de ovan beskrivna arbetssätten genererat ett gott resultat. Förstudieprojektet har fått tillgången till flertalet olika perspektiv mot bakgrund av att de funktioner och representanter som

förstudien varit i kontakt med representerat ett antal olika aktörer, på olika nivåer och baserade i olika delar av landet. I synnerhet under referensgruppsmötena blev detta viktigt genom att det möjliggjorde för förstudieprojektet att se på frågeställningarna och iakttagelserna från flera håll.

Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet:

Det löpande samarbetet och den gemensamma organiseringen av aktiviteter de fem förstudierna emellan har resulterat i att det helhetsperspektiv som ansetts viktigt, inte minst i fråga om att rigga för potentiella framtida utvecklingsprojekt- och satsningar, ständigt funnits med. Att se alla fem förstudier som en helhet har varit en ny metod som varit utmanande, men samtidigt viktig. Den har möjliggjort att både avgränsa – kopplat till den egna, individuella förstudien – och att se helheten – kopplat till det förstudiegemensamma där samtliga fem förstudier ingått. Detta arbetssätt har även underlättat i att fånga den verkliga bilden av behov, möjligheter och utmaningar.

Ett exempel på ett nytt material är den litteraturoversikt på temat flernivåstyrelse och samverkan kring lärcentra som tagits fram. Det har visat sig finnas efterfrågan på en sådan studie, som även kan vara behjälplig för många som jobbar med och inom lärcentra, utbildningsfrågor och andra närliggande verksamhetsområden. Litteraturoversikten har visserligen varit begränsad i sin utformning och inte utgjort en uttömmande översikt, men bedöms ändå ha fångat det viktigaste på området.

Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Beskriv hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete. I vilka sammanhang har i spridit erfarenheter från projektet? Vilka organisationer har ni riktat er till? Hur förs projektresultatet vidare?

Gemensamma möten som förstudierna organiserat eller deltagit i:

De möten som projektet genomfört med externa, i synnerhet referensgruppsmötena och det gemensamma förankringsseminariet, har inte enbart varit tillfällen för förstudieprojekten att få del av berörda aktörers inspel, utan även tillfällen för förstudierna att sprida information om de pågående projekten samt vad de kommit fram till. Dessa möten kan med andra ord ses som en av förstudieprojektets viktigaste kommunikationsinsatser.

Dessa tillfällen kan även ses som ett inledande arbete med förankring och mobilisering av aktörer inför kommande potentiella utvecklingsprojekt och satsningar kring lärcentra. Inte minst med tanke på de slutsatser och möjliga inriktningar på kommande utvecklingsarbete som prövats med deltagarna i förstudieprojektets senare skeden.

Utöver dessa möten har arbetet med förstudierna och vad de kommit fram till presenterats och spridits på följande externa och interna arrangemang.

- o Konferens Kvalitetsdrivet – Universitets- och högskolerådet
- o Konferens – Vuxenutbildning i samverkan (ViS)
- o Mötesplats Komvux – Skolverket
- o Regionala dialoger om vuxenutbildning – Skolverket
- o Möte med Skolverkets nationella programråd för gymnasial yrkesutbildning
- o Information på projektägarens webbsida
- o Nätverksträff - Regionalt arbete med kompetensförsörjning (ett arrangemang som Tillväxtverket ansvarar för och där regioner och nationella myndigheter möts i syfte att utbyta information och erfarenheter)
- o Konferens Skills Meetup Sweden – Myndigheten för yrkeshögskolan
- o Nitus årsstämma
- o Träffar med styrgruppen för och arbetsgrupper inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande
- o Interna möten hos deltagande myndigheter

o Information på projektägarens intranät

Kommunikationsplan:

Kontakt togs med kommunikatör på Skolverket. Vi fattade i samråd med kommunikatören beslut om att inte ta fram en kommunikationsplan då målgruppen inte var tydlig utifrån befintlig målgruppsstruktur och att slutsatser inte tagits fram ännu. Kommunikatören tog med sig frågan till den dåvarande "kommunikatörgruppen" inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Vi har därefter arbetat löpande med kommunikation, se stycket ovan om spridning.

Hur förs projektresultatet vidare?

Utöver de möten som redovisats ovan och som bedömts ha den största effekten vad gäller spridning av resultat kommer en särskild rapportering att tas fram till de myndigheter och organisationer som är involverade i den samverkan som sker inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Projektresultaten avses även att spridas i andra sammanhang som bedöms vara relevanta.

Uppföljning och utvärdering

Hur har extern utvärderare konkret bidragit till projektarbetet? Hur har ni själva arbetat med uppföljning och utvärdering i projektet? På vilket sätt har det varit ett stöd för projektverksamheten?

Förstudien har inte haft någon extern utvärderare. Däremot har de externa resurser som Myndigheten för yrkeshögskolan upphandlat bidragit till gemensamma reflektioner över exempelvis genomförande av och resultat av aktiviteter i arbetet med förstudierna. Den sammanhållande funktion som förstudie Projektsamordning haft, har också inneburit en kunskapsöverföring mellan och kunskapsutveckling hos deltagande myndigheter och till externa aktörer.

I enlighet med projektansökans beskrivning för arbetet med utvärdering av förstudien har uppföljning skett löpande och de aktiviteter som bedrivits. Uppföljning har skett bland annat vid de veckovisa gemensamma träffarna med övriga förstudieprojekt och enskilt av de personella resurser som budgeterats för projektarbetet, även detta i linje med hur projektgenomförandet ursprungligen planerats.

Den löpande uppföljningen och utvärderingen har varit ett stöd i arbetet genom att den har bidragit till att förtydliga vilka aktiviteter som genomförts och vad som har uppnåtts inom ramen för dessa. Därigenom har det både blivit tydligt vilka metoder och arbetssätt som förefaller vara framgångsrika i olika sammanhang, samt vad som återstår att göra för att nå resterande delar av förstudiens totala målbild. På så sätt har uppföljningen varit en vägvisare för nästa steg och planeringen av de fortsatta aktiviteterna under genomförandets gång.

Utvärderingen har dels handlat om att, bedöma huruvida projektet uppnått dess övergripande mål och syften, dels om de metoder och arbetssätt som tillämpats varit ändamålsenliga. En del i detta är att bedöma om organiseringen av arbetet med gemensam planering och genomförande har skapat ett mervärde som även återspeglas i resultaten.

Referensgruppsmöten och det gemensamma förankringsseminariet är exempel på då utvärderingen har undersökt deltagande samverkansaktörers och andra aktörers bedömning av projektgenomförandet och de preliminära resultaten. I synnerhet arbetet med referensgrupperna kan beskrivas som ett exempel på det.

Referensgruppsmötena har lagts upp på ett sätt där slutsatser om behov, utmaningar och möjligheter från ett referensgruppsmöte har summerats och vid nästkommande referensgruppsmöte har dessa igen testats mot gruppen som har fått nyansera och utveckla bilden. På så vis har en slags formativ utvärdering och validering av resultat skett löpande i projektets genomförande.

Därtill har den löpande interna diskussionen på projektmötena haft fokus på framdrift. Avstämningarna med projektägarna, har även varit en central del av projektets eget arbete med utvärdering. Särskilt genom avstämningarna med projektägarna har förstudieprojekten fått möjlighet att redogöra för projektarbetets status och förutsättningar för måluppfyllelse, samt få återkoppling på detta från projektägarnas håll. På så sätt har de utvärderande inslagen varit ett stöd i projektarbetet liksom arbetet med uppföljning – genom att visa vägen för nästa steg och de fortsatta prioriteringarna.

Förstudie Projektsamordning har även utfört en samlad utvärdering, som ett sätt att bedöma huruvida förstudierna samlat uppnått de resultat och effekter som utlysningen omfattar. I den utvärderingen har även ingått resultat från uppföljning och utvärdering som utförts inom ramen för förstudieprojekten gemensamt.

Uppföljningen visar att varje förstudie har i det väsentligaste nått sina mål. Några av steg avseende tilltänkta aktiviteter kan konstateras gemensamt. Utifrån en tidig initial kartläggning var ambitionen att både arbetsgivare och studerande eller potentiella studerande skulle kunna utgöra intressenter i förstudierna. När den övergripande arbetsgruppen dels enats om en intressentanalys, dels koordinerat syftet med användningen av intressenter i referensgrupperna, så konstaterades att arbetsgivar- och studerandeperspektivet inte var i fokus för dessa förstudier. Arbetsgruppen valde därför att inte involvera dessa grupper.

Användande av resultat

Beskriv hur ert projektresultat helt eller delvis kommer att användas i ordinarie verksamhet och i befintliga strukturer. Om implementering uteblir - beskriv varför? Hur har ni arbetat för att resultaten tas om hand?

I enlighet med förstudiernas övergripande mål och syfte är fokus inte implementering, utan snarare förankring av och möjliggörande för kommande utvecklingsprojekt eller andra utvecklingsarbeten avseende lärcentrum.

Projektet har regelbundet arbetat med för området relevanta aktörer och intressenter – särskilt genom referensgrupperna – för att sprida kunskap och kännedom om vad som görs och prövas i de olika förstudieprojekten. Detta kan även ses som en kommunikationsinsats riktad till aktörer som potentiellt skulle kunna vara lämpliga att driva och/eller medverka i kommande utvecklingsprojekt för utveckling av lärcentra.

Med andra ord kan projektets löpande arbete med kommunikation och förankring även ses som ett sätt att rigga för att projektets resultat ska förvaltas efter förstudieprojektets avslut. Inte minst med tanke på de slutsatser och möjliga inriktningar på kommande projekt som prövats med referensgruppsdeltagarna i förstudieprojektets senare skeden.

En särskild rapportering kommer att göras till de myndigheter och organisationer som är involverade i den samverkan som sker inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Kommentarer och tips

Vilka tips vill ni delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Det har varit en utmaning att å ena sidan bedriva fem separata förstudier där samtliga förstudier på ett eller annat sätt hänger ihop, men ändå ska bedrivas som separata delar. Utmaningen handlar om att fokusera på framdrift i de enskilda förstudierna med sina olika inriktningar och samtidigt samordna och hålla samman arbetet för att skapa förutsättningar för samsyn och helhetsperspektiv. En av förstudierna, Samordning, har haft som uppgift att facilitera arbetet med samordning. Det har varit en utmaning att integrera aktiviteterna mellan förstudierna utan att det har föranlett merarbete för respektive förstudie. Å andra sidan kan vi konstatera att det har varit positivt och fördelaktigt att ha olika fokus vid de olika referensgruppssamtalen. Förutsättningen som fem separata förstudier har bidragit till har samtidigt gynnat möjligheten att koncentrera sig på enskilda frågor med ett väl utvecklat resultat som följd. Arbetsgruppen har också hållit samman de olika förstudierna så att förstudie 1 och förstudie 2 hade gemensamma

referensgruppssamtal eftersom dessa två hade nära kopplingar. Detsamma gällde även för förstudie 3 och förstudie 4.

Vid uppföljning av arbetet med förstudierna har det också framkommit att det har upplevts som att förstudierna under projektiden har arbetat ihop sig, vilket också gynnar ett framtida arbete. Den sammanhållande funktion som förstudie Projektsamordning haft har inneburit en kunskapsöverföring mellan, och kunskapsutveckling hos deltagande myndigheter samt till externa aktörer. Att flera myndigheter arbetat tillsammans har framstått som positivt gentemot de aktörer och intressenter som deltagit i referensgruppssamtal och förankringsseminarium. De myndigheter som har drivit förstudierna upplever att de har fått ett positivt gensvar från berörda aktörer och att genomförandet av förstudierna genererat ett intresse och engagemang bland de aktörer som deltagit.

De lärdomar som vi vill skicka med är att:

- kunskapsöverföringen mellan förstudier är av stor betydelse för att ta tillvara resultat och skapa förutsättningar för kunskapsutveckling och helhetsperspektiv,
- tid behöver avsättas för gemensamma möten och diskussioner för att skapa samsyn och gemensam kunskapsuppbyggnad och
- arbete som sker gemensamt mellan flera organisationer och myndigheter bidrar till kvalitet genom att olika kompetenser och perspektiv tas till vara.

Kontaktperson för ytterligare information:

Namn: Camilla Neudorfer
Telefon: +46709633472
E-post: camilla.neudorfer@myh.se

Underskrift projektansvarig / projektledare:

Datum: Namnteckning

Namnförtydligande

Skicka även dokumentet till projektets ansvarige samordnare på Svenska ESF-rådet via e-post

Bedömning av slutrapport

Motivering till bedömning

Bedömningsdatum

0000-00-00 00:00:00

Samordnare som bedömt slutrapport